

Vantaan nuorisovaltuuston lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Vantaan nuorisovaltuusto on kokouksessaan 14.5. käsittelyt hallituksen esitystä oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Vantaan nuorisovaltuusto kokee, että laki oppivelvollisuuden laajentamisesta kahdeksantoista ikävuoteen ei ole tarpeellinen. Jokaisella nuorella on omanlaisensa polku työelämään, ja on tärkeää, että kaikille annetaan vapaus valita, mihin he peruskoulun jälkeen suuntaavat. Suomessa oppivelvollisuus päättyy seitsemääntoista ikävuoteen (tai peruskoulun suorittamiseen), mikä mukailee yleistä eurooppalaista tasoa. Vaikka koulussa käyminen ja opiskelu tukee lasten ja nuorten kehitystä, oppivelvollisuuden laajentaminen ei kuitenkaan poista rakenteellista ongelmaa, joka koskee nuorten syrjäytymistä: syrjäytymiseen liittyvät ongelmat syntyvät usein jo ala-asteella tai varhaisemmassa vaiheessa. Suomessa niiden nuorten, jotka eivät hae toisen asteen koulutukseen, määrä on todella pieni: hallituksen esityksestä on luettavissa että vuonna 2019 perusopetuksen päättäneistä kaikkiaan 99,3 % haki kevään ja kesän aikana opiskelemaan ammatilliseen koulutukseen, lukioon, erityisoppilaitokseen tai valmistavaan koulutukseen.

Nuorisovaltuuston mielestä hallituksen lakiesityksessä esitelty uusi perusopetuksen jälkeinen nivelvaiheen koulutuskokonaisuus on erittäin positiivinen uudistus. Uusi koulutuskokonaisuus mahdollistaa sekä perusopetuksen lisäopetuksen, lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen ja ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen yhdistämisen. Uudistus on erittäin toivottu, sillä sen myötä peruskoulun jälkeen nivelvaiheessa olevat opiskelijat saavat kokeilla erilaisia oppimistapoja ja -sisältöjä, ja saavat täten mahdollisuuden valita lukion ja ammatillisen koulutuksen välillä sen jälkeen, kun he ovat saaneet kokemusta molemmista vaihtoehdoista.

Vantaan nuorisovaltuusto ei kuitenkaan kannata hallituksen esitystä toisen asteen maksuttomuudesta. Sen sijaan nuorisovaltuusto ehdottaa, että tukea annetaan niille, jotka sitä oikeasti tarvitsevat. Toisen asteen koulutuksen alkaessa tukea voisi saada hieman suuremman summan esimerkiksi tietokoneen hankintaa varten. Vantaan nuorisovaltuusto toivoo myös, että tuen hakemisen byrokraattisia esteitä pyritään helpottamaan.

Hallituksen esityksestä ei ole aivan selvitettävissä, miten käy esimerkiksi lukioiden erityislinjojen: kuuluuko maksuttoman toisen asteen piiriin esimerkiksi musiikkilukion keikkaretket tai Wanhon tanssien smokki? Peruskouluja koskien on tehty aikaisemmin linjaus, että tasa-arvoisuuden nimissä peruskoulussa ei voi olla

maksullista toimintaa. Vastaavanlainen linjaus lukioissa aiheuttaisi muun muassa sen, että usein järjestettävät ulkomaille suuntautuvat kurssit ja opintomatkat eivät olisi mahdollisia.

Maksuton toinen aste luultavasti poistaisi myös opiskelijoiden vapauden valita kurssimateriaalit, kun oppikirjat pitäisi kilpailuttaa. Helsingin kaupungin maksuttoman toisen asteen kokeilun jälkeen suoritetussa opiskelijakyselyssä puolet oppilaista valitsivat fyysisen oppikirjan ja puolet digitaalisen oppikirjan. Jos oppikirjat tarjottaisiin opiskelijoille paperisina, miten varmistettaisiin, että opiskelijat saavat tarvitsemansa materiaalit ylioppilaskirjoituksia varten? Jos oppimateriaalit taas tarjottaisiin sähköisinä, vaikeuttaisi se niiden opiskelijoiden oppimista, jotka preferoivat paperista materiaalia.

Maksuttoman toiseen asteen ja laajennetun oppivelvollisuuden kustannukset ovat epäselvät. Kustannuksista on hyvin erilaisia arvioita, ja hallituksen lakiesityksessä esitetyt kustannukset ovat ristiriidassa esimerkiksi kuntaliiton laskelmien kanssa. Kaikki opiskelijat eivät tarvitse maksutonta toista astetta. On paljon kustannustehokkaampaa osoittaa varat opiskelijoiden tukemiseen muuten: esimerkiksi opintotuen nostaminen, opintolainojen laajempi hyvittäminen sekä toisen asteen oppimateriaalituen laajentaminen olisivat paremmin kohdistettuja toimia.

Koronaviruspandemian aiheuttaman talouskriisin selvittämiseksi ei pitäisi ottaa uusia ylimääräisiä menoeriä. Uutissuomalaisen teettämän tutkimuksen mukaan yli puolet suomalaisista haluaa lykätä oppivelvollisuuden laajentamista, kun vain noin 26% vastaajista haluaa toteuttaa uudistuksen suunnitellusti. Nuorisovaltuusto haluaa tukea kestäväää toimintaa, eikä voi olla muistuttamasta tulevaisuuden velkataakasta, minkä nuoret joutuvat maksamaan.

Vantaan nuorisovaltuusto pitää joitakin lakiehdotuksen uudistuksia, kuten uutta nivelvaiheen koulutuskokonaisuutta erittäin tervetulleina. Nuorisovaltuusto näkee kuitenkin ongelmallisena maksuttoman toisen asteen suuret kustannukset sen tuomiin hyötyihin verrattuna.